

تفسیر جامع

جلد دوم

تفسیر سوره‌های

۲ تا ۷

نساء - مائده - انعام - اعراف

به قلم دانشمند معظم استاد علامه

حاج سید ابراهیم برودج‌ریدی

بروجردی، محمد ابراهیم، ۱۲۹۳
تفسیر جامع: جمع‌آوری شده از تفسیر امام علی^{علیه السلام} عیاشی و کتب اخبار معتبر به انضمام ترجمه تفسیر علی بن ابراهیم قمی / به قلم ابراهیم بروجردی. - تهران: جلیل، ۱۳۸۰.
ج ۷

ISBN 964-6375-90-1 (دوره ۱) ISBN 964-6375-91-x (ج ۱) ISBN 964-6375-92-8 (ج ۲)
ISBN 964-6375-93-6 (ج ۳) ISBN 964-6375-94-4 (ج ۴) ISBN 964-6375-95-2 (ج ۵)
ISBN 964-6375-96-0 (ج ۶) ISBN 964-6375-97-9 (ج ۷)

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیفا.
ترجمه تفسیر علی بن ابراهیم قمی به صورت پاورقی چاپ شده است.
چاپ قبلی: صدر، ۱۳۶۶.
کتابنامه به صورت زیرنویس.

۱. تفاسیر مأثورہ - شیعه امامیه. ۲. تفاسیر شیعه - قرن ۱۴. ۳. تفاسیر شیعه - قرن ۳ ق. الف. قمی، علی بن ابراهیم، قرن ۳ ق. ب. عنوان. ج. عنوان: ترجمه تفسیر علی بن ابراهیم قمی.

۲۹۷/۱۷۹

ت ۳۷ ب ۹۸ BP

۱۳۸۰

۱۲۴۵۶ - ۸۰ م

محل نگهداری: کتابخانه ملی ایران

حاج سید ابراهیم بروجردی

انتشارات عصر ظهور و جلیل

تفسیر جامع

صندوق پستی: ۹۱۳۷۵/۴۶۱۷

(جلد دوم)

نویسنده:	حاج سید ابراهیم بروجردی
ویرایش و تصحیح:	عبدالحسین طالعی - محمدکاظم به‌نیا
نوبت چاپ:	اول ناشر (چاپ هفتم کتاب)
شمارگان:	۱۵۰۰۰ جلد - وزیری
چاپخانه:	زائر
حروفچینی و صفحه‌پردازی:	خدمات نشر جلیل (علاقه‌مند) ۸۴۱۹۴۱۵
شابک:	(دوره ۷ جلدی) ۱ - ۹۰ - ۶۳۷۵ - ۹۶۴
	(ج ۲) ۸ - ۹۲ - ۶۳۷۵ - ۹۶۴
بهاء:	تک جلدی ۷۰۰۰ تومان
	دوره‌ی هفت جلدی ۴۹۰۰۰ تومان

حق چاپ برای انتشارات فراهانی محفوظ است که مجوز

یک دوره چاپ به تیراژ ۱۵۰۰۰ نسخه واگذار گردید.

فهرست مطالب

۷	 دیباچه جلد دوم
۱۱	 تفسیر سورة نساء
۱۹۱	 تفسیر سورة مائده
۳۵۷	 تفسیر سورة انعام
۴۷۷	 تفسیر سورة اعراف

دیباچه جلد دوم

پرستش و ستایش بی‌منتهی، شایسته ذات مقدّسی است که آراسته به تمام کمال و جویی، و پیراسته از هرگونه نقص امکانی است. و درود بی‌پایان بر عقل کلّ و هادی سبیل، نخستین موج دریای وجود، محمّد محمود صلی الله علیه و آله و بر آل او که مفاتیح طلسماتِ کنوز مخفیّه ذات ازلند، و خُزّانِ خزائنِ رحمتِ رحمانی لَمْ یَزَلْند، و مترجمان وحی قرآن، و دانایان به تأویل متشابهات و راهنمایانِ گم‌گشتگان وادی جهالت، و ارکان توحید و حقایق اسرار الهند. محبّت و مودّتشان بر کائنات فرض عین و فرمانشان بر خلاق عین فرض آمد. و لعنت دائمی بر مخالفین و معاندین ایشان تا روز محشر باد.

و بعد: از آن جا که ظهور اسرار دانش و علوم و حکم و معارف قرآن - که سرآمد کمالات معنویه است - در این عصر و زمان بسته به توجّه و یمنِ عاطفت اعلیٰ حضرت ولّی عصر - روحی و ارواح العالمین له الفداء - است، لذا از پیشگاه ساحت قدسش مسئلت می‌نمایم نظر لطف و عنایتی بفرماید، تا بخش دوم و سایر بخشهای تفسیر جامع که حاوی ودیعه‌های پیغمبر خاتم صلی الله علیه و آله یعنی کتاب و عترت است، به اتمام برسانم، و از محضر عزّ ربوبی خواهانم این خدمتِ ناقابل را قبول فرمایند و ذخیره آخرت قرار دهند.

نخست نکته‌ای که لازم است تذکّر دهم، آن است که خوانندگان گرامی بدانند که روش ما در تفسیر قرآن، فقط طبق امر و دستور پروردگار و ائمه معصومین

صلوات الله عليهم می باشد که به ما فرمودند، چنانچه در سوره قیامة آیه ۱۹ می فرماید: «ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا بَيَانَهُ»، و نیز در سوره آل عمران آیه ۷ می فرماید: «وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ» تأویل متشابهات قرآن را جز خداوند و ائمه اطهار علیهم السلام کسی نداند.

ابن بابویه در فقیه، به سند خود از رسول اکرم ﷺ روایت کرده که فرمود: خداوند، جدال کنندگان در دین و قرآن را به زبان هفتاد پیغمبرش لعنت نموده است.^۱

و فرمود: هر کس در آیات قرآن جدال کند کافر است، زیرا خداوند به صراحت می فرماید: «وَمَا يَجَادِلُ فِي آيَاتِ اللَّهِ إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا».^۲

و نیز فرمود: هر آن که قرآن را به رأی خود تفسیر کند، به خداوند افترا و دروغ بسته است.^۳

عیاشی در تفسیرش به سند خود از حضرت باقر علیهما السلام روایت کرده که فرمود: هر که به رأی خود قرآن را تفسیر کند، اگر بر سبیل اتفاق راست گفته باشد، اجر و پاداش نخواهد داشت. و اگر خطا کند، آن مقدار از خداوند دور شود که آسمان از زمین دور است.^۴

و فرمود: آنچه را یقین دارید که از ما رسیده، بگوئید. و هر چه نمی دانید، پرهیز کنید از گفتار آن، که خداوند داناتر است.^۵

و نیز به سند دیگر از حضرت صادق علیهما السلام روایت کرده که فرمود: چه بسیار دور است تفسیر قرآن از عقلهای مردم.^۶

۱ - تفسیر برهان، ج ۱، ص ۱۷، باب ۶.

۲ - همان منبع.

۳ - همان منبع.

۴ - تفسیر عیاشی، ج ۱، ص ۱۷، ح ۲.

۵ - همان منبع، ح ۳.

۶ - همان منبع، ح ۵.